

Horem dolem kontešineckým dvorem

Jak hrát?

Nech se vést verši od zastavení k zastavení pomocí mapy a odhal příběh, který se v nich skrývá. Cestou Tě čekají úkoly, jejichž řešení vepisuj do políček. Číslovaná políčka označují pozici písmena ve finálové tajence. Pořadí plnění úkolů si můžete zvolit. S vyplněnou tajenkou navštív recepce Historické budovy Muzea Těšínska, kde dostaneš klíč k pokladu.

Bude se hodit

Věk: od 12 let

Obtížnost: fyzicky nenáročná

Délka trasy: 1,6 km, 1,5 – 2 h

Začátek trasy: Před starou hasičskou zbrojnicí v Masarykových sadech

S sebou: Tužku, dobrou náladu, deníček na razítko

Hledačka je přístupná celoročně, dokončit ji však lze pouze v otevírací době pobočky Muzea Těšínska.

Historická budova Muzea Těšínska

Hlavní třída 115/15

737 01 Český Těšín

tel.: +420 558 711 866

e-mail: ceskytesin@muzeumct.cz

1

Čekám už na Tebe, poutníku milý,
vidím, že bystrý jsi a plný síly.
Dělá mi radost, že máš chuť si hrát,
až mě to nutí si zaveršovat.

Připraven? Nuže, abych se uvedl,
žil jsem tak, jak jsem jen nejlépe dovedl.
Na tomto místě jsem se byl snažil,
miloval, budoval, hospodařil,
lidem jsem práci dal, šel na to od lesa,
průvodcem budu já – Dominik Contessa.

Že ti to jméno zní trochu zvláštně?
Lidmi mé země prý cloumají vášně.
Tak se to alespoň široce traduje,
pravdou je, slunce žár v žilách nám koluje.
Co říkáš, stačí ta indicie?
Pravdu máš! Pocházím z Itálie!

Najdi sedmý řádek, šesté slovo, druhou slabiku českého textu na infotabuli (bez nadpisu).

--	--

1 2

Bůh buď mi svědkem, že jsem pracoval mnoho,
dbal jsem vždy důsledně o města blaho.
S bavlnou čile jsem obchodoval,
zástupy lidí jsem zaměstnával.
Um ten mám po otci, jistě by chválil,
že jablko od stromu se nekutálí.

Když už můj život objalo stáří,
pořídil jsem si tady hospodářství.
Těší mě velice být půdě blízko,
kde kvokají slepice a štěká psisko.
Ačkoli dlouhý čas je dvoru konec,
přetrval ve jménech Kontešinec.

Jakže to v takovém folvarku vypadá?
Pastviny, pole jsou, nechybí zahrada.
Práce je dost, musí se uklízet chlévy,
plít, sít a zalévat, od zrna dělit plevy.
Vysmýčít, opravit, hnát krávy loukou,
práci mám pro mnoho šikovných rukou.

Ze strany domu plného sluncí je na vratech dřevěné koře. Kolik má paprsků?

--	--	--	--	--	--	--

3

4

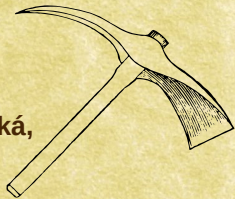
2

3

Po mé smrti folvark ladem neležel,
řádně opečovaný z rukou do rukou šel.
Nakonec zlákala koupě mladého hraběte,
který se vrátil ze svých cest po světě.
Pilně se učil, v Anglii vychodil školu,
aby byl zhodnotil karvinských dolů.

Potomek starého slezského domu
ujal se dědictví po otcově skonu.
Pivovar obnovil a svého času
dostal k opatrování císařskou kasu.
Vidouce, že pro Slezsko srdce mu tiká,
našli v něm zdatného politika.

Hrabě Jan z Larischů – to byl zde pojem,
s rozkvětem zdejšího průmyslu spojen.
Objevil na statcích uhelné sloje,
bohatství zdánlivě nekonečné zdroje.
Zanechal po sobě výraznou stopu,
zatímco držel prst na doby tepu.

*Jaký geometrický prvek se nachází
v horní části dřevěné terasy domu,
před kterým stojíš?*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5

6

4

Ačkoli plodin zde měli jsme mnoho,
jednu však prazvláštní vyzvednu z toho.
Na jaře modrý květ vzhled její strojí,
úpravou, přeměnou skrývá se v kroji.
Aby však výsledek neskončil ztracen,
zabraly úpravy hodiny práce.

Přadleny zručně upředly nitě,
tkalci z nich plátno pak utkali hbitě.
Plátník rozvezl po celém kraji,
tu zázračnou rostlinu lnem nazývají.
Tak jako byla, dnes už jí není,
člověk a čas i přírodu mění.

A že toho v skutku svém nebylo málo –
i vlny z oveček se využívalo.
Soukeník vlněnou tkaninu zpracoval,
máčel ji, barvil ji, stříhal i lisoval...
V Těšíně známý byl tento cech,
žít na Saské Kupě až tajil se dech...

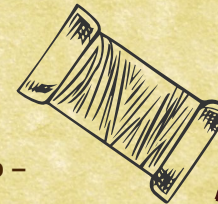
*Jaký nápis se nachází nad vchodem farní
budovy u kostela?*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7

8

--	--	--

Ach, milý poutníče, pohlédni kolem,
zde zemi těšínskou krásnila pole.
Když na jaře zeminu prohřálo slunce,
práce se ujaly těšínské ruce.
Do paměti půdy ať je navždy vryto:
pohanka, ječmen, pšenice, žito!

Až obilí dozraje a žně se zadaří,
sklizené zrno pak putuje k mlynáři.
Starší mlýn brandýský malý byl velice,
velký, kde píšou dnes Ostravská ulice.
Možná tam uslyšíš jak mlynář volá
a voda mlýnská roztáčí kola.

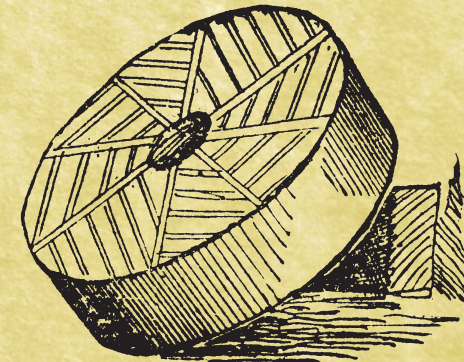
Pekaře mělo snad každé město,
kvas, voda a mouka rovná se těsto.
Chléb, placky, mazance snad každý ocení,
bylo to skutečné pekařské umění.
A že i po práci bývalo živo,
dali si sládkovo chmelené pivo!

*Kolik žlutých koleček vidíš na fasádě domu ze strany
k víle? Přičti 1 a dostaneš pozici písmena v abecedě
(vynechej písmena s diakritikou).*

9

5

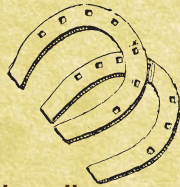
6

Aby si pomohli na poli v zápřahu,
u orby užili zvířata do tahu.

Do pluhu vola, k povozům koně,
s patřičnou úctou a starostí o ně.
A když už zvířatům nebylo radno,
zásoby masa se dělaly snadno.

Je velkou výhodou na každém dobytku,
že lidem dávají toliko užitku.
Vždy čerstvé máslo a sýry z mléka,
z oveček vlna, z vlny pak deka.
Zvířata patřila k člověku jistě,
v každém to období, na každém místě...

Přítomnost dobytka užitek přinesla
a s nimi vznikala i další řemesla.
Koželuh, jirchář činili kožky,
podkovář koníkům upravil nožky.
Vážení kováři kov za tepla kovali
a občané Těšína svůj respekt k nim chovali.

*Jaký rozložitý jehličnan roste na zahradě
u křížení ulic? Nepopíché tě.*

--	--	--	--	--	--

10

7

Poutníku, ještě pár zastavení,
co teď chci vyprávět, věru lehké není.
Ve století minulém svět se úplně zbláznil.
Jednou? Ne, dvakrát byl zbraněmi chrastil.
Můžeš-li, vyzpovídej pamětníky
o osudy ukryté za pomníky.

Folvark už nebyl, jak jsme ho znali,
za Velké války baráky zbudovali.
Na místě rozlehlých luk a polí
moc dobře věděli, že válka bolí.
Mnoho vojáků během válečných let
prošlo přes vojenský lazaret.

Když se pak vzepjala třetí říše,
z dřevěných baráků cizí řeč bylo slyšet.
Vojáky a důstojníky ze širých dálek,
zajali, přivezli, zamkli na zámek.
Po konci války měl Stalag také svou roli,
to když těšínské Němce ze země odsouvali.

*Zapiš první slovo nápisu na modelu
zajateckého tábora.*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

11

12

8

Z jara těmito místy jsem chodíval rád,
když rozkvetly císařské zahrady a sad.
Na okraji sadu býval domek malý,
v zahradě honosně dva skleníky stály.
Ty barvy a vůně vše předčily v mnohém,
sám pod nebem těšínským ve spojení s Bohem.

Po trávě hebké jsem kráčival bosý
a nohy měl smáčené od ranní rosy.
Snad abych načerpal toužebný klid,
než do služby nastoupí poddaný lid.
A na konci léta za slunečných dní,
jabloně a hrušně očešou při sklizni.

Na podzim se zásobí, chtíc zažehnat hlad,
až vítr zde přinese ledový chlad.
Z ovoce povidla, však velmi hustá,
k cibuli zelí, ke kmínu kapusta.
A kdyby ústa zas zůstala suchá,
v palírně prohřejí zkřehlého ducha.

*Na otočném sloupu najdi polský výraz pro „obchod“.
Doplň do tajenky heslo vlevo od něj.*

--	--	--	--	--	--

13

14

--	--	--	--	--

9

Jednomu vyschne hrdlo po dlouhé cestě,
když konečně přijede s jazykem na vestě.
Peníze na mostě vybírá mýtný,
dneska má dobrý den, proto je vlídný.
Formani, kteří vážili štreku,
pak navštíví hostinec Na Osmeku.

Těšínská Komora v tom měla jisto –
těžko si pro krčmu přát lepší místo.
Odvedle nese se bušení kladivy,
kováři budou vždycky dost žíznliví.
A všichni pocestní, co přinesou novinek!
Co se kde šustne, to se hned dozvíme.

Ač jí s časem vyrostla konkurence,
přežila krčma všechny turbulence.
Přes dlouhá staletí obchod jen kvetl,
nakonec Osmek ničivý požár smetl.
Paní Rosa nicméně má jistou vizi,
kavárna Avion pak ovace sklízí.

Mezi dlažebními kostkami je u kavárny
mosazná destička s textem a se jménem.
Napiš příjmení.

--	--	--	--	--	--	--

15

--

16

10

Stojíme tady na křižovatce cest,
bylo mi ctí Tě hledačkou vést.
Věru, ukázal jsi silného ducha,
svět aby pohledal takového dobrobruha.
Ještě než se rozloučíme,
poslední hádanku rozlušíme.

Nemeškej a vydej se Hlavní ulicí,
k domu, kde číhají muzejníci.
Písmenem z pomníku dokonči tajenku,
to ovšem nebude všecko, holenku!
Vezmi ji a přelož z němčiny
do naší krásné mateřštiny.

Ten, kdo se hodně stydí,
ten toho mnoho nepořídí.
Na recepci prozrad', co už teď víš,
paní se usměje, dostaneš klíč.
Teď můžeš odkrývat muzea taje
a kochat se historií zdejšího kraje.

Doplň třetí písmeno druhého slova od konce
prvního řádku nápisu na zadní straně
podstavce exponátu před muzeem.

TAJENKA:

--	--	--	--

13 10 12 6

--	--	--	--	--

5 7 9 15 8

--	--	--

3 4 16

--	--	--	--

1 2 14 11

